

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเราได้เห็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญ ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นอาคารบ้านเรือนที่ทันสมัย เครื่องมือเครื่องใช้ที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของสังคมด้วย นั่นคือ เกิดค่านิยมในการแข่งขันเพื่อความสำเร็จ ความอยู่รอด เป็นการเน้นความสำเร็จของปัจเจกชนเหนือหมู่คณะ ถือความก้าวหน้าทางวัตถุเป็นเครื่องวัดความเจริญ การพัฒนาแบบทุนนิยมนี้ได้ละเลยคุณค่าและความหมายด้านจิตวิญญาณมนุษย์ คำนึงถึงเพียงว่าการกระทำเช่นไรบ้างที่จะก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเองได้ แล้วมองข้ามความหมายของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข แต่กลับเน้นการแข่งขันเพื่อความสำเร็จ ความก้าวหน้าทางวัตถุของแต่ละคนให้มากที่สุด ฉะนั้นจึงทำให้เกิดการเอาเปรียบ การใช้กลอุบายฉ้อฉลซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จและความก้าวหน้าโดยไม่ต้องคำนึงถึงคุณค่าของบุคคลอื่น

นอกจากนี้ถ้าเราสังเกตถึงพาดหัวข่าวที่ปรากฏอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็น "โรงสอบเอนฯจับคาแพ็คลิ่งค์" "พระยังไม่เว้นฆ่าทั้งผ้าเหลือง" "สังหารโรคเสียรับเหมา" "หมั่นใส่เมียน้อยพอ 11 มม. กระหน้า อย่าอยู่ร่วมกันอีกเลย" "น้องก้อศึกสายเลือด แหงพิทะลูกอก ฉุนขอ 1 บาทไม่ให้ จะเอาไปทำทุนเล่นปลาถัด ไม่ได้ตั้งใจคว้ามิดจ้วงคาบ่อน" "นักการเมืองโปรดหยุด การฉวยโอกาส" ข่าวเหล่านี้คงจะเป็นตัวอย่างของการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งความสุขความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นการโกง การฉ้อฉล การฆ่าผู้ที่ขวางหรือขัดผลประโยชน์ของตน ข่าวเหตุการณ์ประเภทนี้มีไว้จะเกิดเพียงแค่วันนี้ วันนี้ แต่ยังมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคตอีกด้วย ถ้าเรายังไม่หยุดการกระทำที่ก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเองแล้วก่อให้เกิดความทุกข์แก่ผู้อื่น เมืองไทยได้ชื่อว่าเป็นเมืองพุทธผู้คนนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ เราได้พร้าสอนให้ยึดถือให้ปฏิบัติศีลห้า ซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่จะทำให้คนเป็น

คนดี แต่ถ้าดูจากพาดหัวข่าวเหล่านี้จะเห็นได้ว่า สิ่งที่สอนให้ปฏิบัตินั้นไม่ได้เกิดผลในด้าน การกระทำเลย กลับเกิดผลในด้านตรงข้ามเสียมากกว่า สิ่งเหล่านี้แสดงถึงความเจริญ ก้าวหน้าทางวัตถุ หรือความเสื่อมด้านจิตใจ ความเสื่อมด้านจริยธรรมของผู้คนในสังคมไทย กันแน่

พาดหัวข่าวที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ก่อให้เกิดความรู้สึกเช่นไรกับคนในสังคมบ้าง ขึ้นชมยินดี ยกย่องชมเชย ตำนานดีเด่น หรือสลดหดหู่ใจ เสียใจที่ได้ยินหรือได้เห็นภาพเหตุการณ์เหล่านั้น ลองมาคำนึงถึงผู้ที่เห็นผู้ที่อ่านข่าวเหล่านี้ซึ่งเป็นเด็กเขาจะนึกเช่นไร จะนึกว่าเป็นพฤติกรรมเป็นการกระทำของผู้ใหญ่ที่สมควรเอาเยี่ยงอย่าง สมควรเลียนแบบหรือไม่ ข่าวนี้เป็นการนำเสนอสิ่งที่เป็นจริง เกิดขึ้นจริง ๆ ในสังคม ไม่ใช่การจำลองหรือสร้างความเหมือนจริง บางคนอาจจะกล่าวว่าสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ไม่ใช่สื่อที่เด็กให้ความ สนใจ แต่ถ้าเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทการ์ตูนเด็กให้ความสนใจมากกว่า ในการ์ตูนบางเรื่อง ก็นำเสนอภาพ เหตุการณ์ การกระทำพฤติกรรมที่เด็กควรเลียนแบบ ควรปฏิบัติตาม แต่ก็ มีหนังสือการ์ตูนอีกไม่น้อยที่นำเสนอสิ่งที่ไม่ควรประพฤติปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็น การรังแกกันระหว่างเพื่อน การชกต่อย การทำร้ายร่างกายที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น การ ใช้อาวุธ เช่น มีด ดาบ ปืน แสงเลเซอร์ ฯลฯ ความคดโกงหักหลัง การเอาัดเอาเปรียบ ผู้ที่อ่อนแอกว่า การฆ่ากันตาย เป็นต้น จะแน่ใจได้อย่างไรว่าเด็กที่อ่านการ์ตูนเหล่านี้จะไม่ เกิดการเลียนแบบ และการห้ามไม่ให้เด็กอ่านการ์ตูนคงจะเป็นเรื่องยาก

เรื่องการห้ามไม่ให้เด็กอ่านการ์ตูนเป็นเรื่องที่หนักใจสำหรับผู้ปกครองมาก เพราะ รู้สึกว่าการ์ตูนกับเด็กจะเป็นของที่คู่กัน แม้เด็กเล็ก ๆ ที่ยังอ่านหนังสือไม่ออกหรือยังไม่ สามารถเข้าใจในเรื่องของภาษาศาสตร์ก็ยังคงให้ความสนใจกับการ์ตูน ดูแต่ภาพแล้วไม่เข้าใจ เรื่องราวก็ยอม แล้วเด็กที่โตขึ้นมา เช่น เด็กในวัยประถมศึกษาที่เริ่มมีความสามารถในการ ทำความเข้าใจเรื่องภาษาระหว่างภาพและตัวอักษรดีขึ้น ยิ่งจะให้ความสนใจมาก เด็ก บางคนใช้เวลาในการอ่านหนังสือการ์ตูนวันละหลาย ๆ ชั่วโมง บางคนจะอ่านทุกเวลาที่ว่าง บางครั้งก็ทำให้เวลาที่ไม่ว่างก็กลายเป็นเวลาว่างไปเพื่อจะได้มีเวลาอ่านการ์ตูน เช่น ไม่ ยอมทำการบ้าน อ่านหนังสือทบทวนบทเรียน เวลาที่ผู้ปกครองถามว่าทำการบ้านเสร็จหรือยัง อ่านหนังสือทบทวนบทเรียนบ้างหรือไม่ ก็จะตอบว่าทำแล้วเสร็จแล้ว เพื่อจะไม่ถูกผู้ปกครอง

ดูว่าเรื่องการ์ตูนใช้เวลาอ่านการ์ตูน ซึ่งกลายเป็นว่าเด็กยอมที่จะรอทบทวนผู้ปกครองเพื่อให้ได้อ่านการ์ตูนไม่ใช่เรื่องผิด

ความสนใจของเด็กที่มีต่อการ์ตูนอย่างมากนี้ ทำให้ทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู และบุคคลอื่นหลาย ๆ คนมีความกังวลถึงอิทธิพลของการ์ตูนที่มีในด้านการเลียนแบบพฤติกรรม การกระทำของตัวการ์ตูนมาใช้เก็บไว้ในจิตใจ รอการแสดงเป็นพฤติกรรมออกมา หรือแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมาเลย เราคงจำกันได้ดีถึงข่าวที่เคยเกิดขึ้นในอดีตถึงพฤติกรรมของเด็กที่เลียนแบบการ์ตูน ไม่ว่าจะเป็นการกระโดดลงมาจากตึกจากกระเบื้องบ้านหรือที่สูง เพราะอยากจะทำเหมือนการ์ตูน หรือการชกต่อยกับเพื่อนการแสดงท่าทางการต่อสู้ตามแบบที่เห็นในการ์ตูน หรือการเล่นประเภทตำรวจจับผู้ร้าย พระเอก(คนดี)ฆ่าผู้ร้าย(คนชั่ว) ความรู้สึกของการชกต่อย การทำร้ายร่างกายหรือการฆ่าคนจะกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาสำหรับเด็กหรือไม่ ถ้าเด็กคิดเช่นนั้น เหตุการณ์ในพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ก็อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

นอกจากหนังสือการ์ตูนจะนำเสนอพฤติกรรมหรือการกระทำที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลรอบข้างเด็กเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่ควรทำ มีการนำเสนอสิ่งที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กบ้างหรือไม่ มีคุณค่าอย่างอื่นนอกจากความสนุกสนานที่เด็กได้รับบ้างหรือไม่ เคยมีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมในหนังสือการ์ตูน เป็นวิทยานิพนธ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ ในปีพ.ศ. 2525 คือ วรรณิการ์ ศรีเจริญ เรื่อง"วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนเล่มละบาท" สุรางค์ รุ่งเรือง เรื่อง"วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยเล่มละ 3-10 บาท" เบญจา บุญยสนธิกุล เรื่อง"วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนที่ได้เข้าโครงการเรื่องมาจากหนังสือต่างประเทศ ราคาเล่มละ 3-10 บาท" ซึ่งผลการวิจัยทั้ง 3 เรื่องพบว่า พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมที่พบมากที่สุดคือ ความเมตตากรุณา และพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมที่พบมากที่สุดคือ การประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย

สิ่งพิมพ์ประเภทการ์ตูน นอกจากจะเป็นสิ่งพิมพ์ที่อยู่ในความสนใจของเด็กแล้ว ยังมีสิ่งพิมพ์อีกประเภทหนึ่งที่เด็กในวัยเรียนจำเป็นต้องสัมผัสเกี่ยวข้องของนั่นคือ หนังสือเรียน หนังสือเรียนที่เข้าเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ เป็นส่วนที่เพิ่มทักษะการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี

คือหนังสือแบบเรียนภาษาไทย รูปแบบของหนังสือภาษาไทยได้พยายามชี้การนำเสนอในรูปแบบตัวละครให้ตัวละครเหล่านั้นเป็นผู้เล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ที่นอกจากจะสอนให้เกิดทักษะเรื่องการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนแล้ว ยังมีการสอดแทรกความรู้ด้านจริยธรรม ศีลธรรมซึ่งเชื่อว่า ศีลธรรมหรือจริยธรรมจะเป็นเครื่องมือที่มีส่วนสอนให้คนในสังคมโดยเฉพาะเด็กให้กลายเป็นคนดีได้ เป็นการช่วยครอบครัว ช่วยสังคมขัดเกลาจิตใจของเด็กได้อีกทางหนึ่ง ในเรื่องราวที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยได้พยายามนำเสนอพฤติกรรมที่สังคมคิดฝันจะให้เด็กในวันนี้ (ผู้ใหญ่นอนาคต) กระทำตามปฏิบัติตามเพื่อจะได้เป็นคนดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด ความมีสติปัญญา การฟังตนเองความรับผิดชอบ ฯลฯ นั่นก็คือพยายามใช้หนังสือแบบเรียนภาษาไทยเป็นเครื่องมือให้เด็กรับรู้ถึงจริยธรรม และมีแนวโน้มที่จะประพฤติตามแบบที่ก่อให้เกิดจริยธรรมได้ แต่พฤติกรรมในการอ่านหนังสือแบบเรียนภาษาไทยของเด็กก็มักจะเกิดเฉพาะช่วงของเวลาเรียนเท่านั้น ในขณะที่เรียนเองความสนใจที่มีให้กับเนื้อหานั้นก็ไม่มากนัก

ผู้วิจัยซึ่งขณะนี้ประกอบอาชีพเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา ได้เห็นการใช้เวลาของเด็กนักเรียนในการอ่านหนังสือการ์ตูนมากกว่าการอ่านหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ทั้งที่การอ่านหนังสือแบบเรียนภาษาไทยจะมีผลช่วยทำให้ตัวนักเรียนมีระดับผลการเรียนที่ดีขึ้นได้ และหนังสือการ์ตูนที่นักเรียนสนใจอ่านก็ไม่ได้มีการสนับสนุนให้อ่านไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง หรือครู ต้องแอบอ่านได้ระยะครูสอนบ้าง ซ่อนหนังสือการ์ตูนไว้ในหนังสือเรียนแล้วทำที่อ่านหนังสือเรียนบ้าง จากความสนใจที่นักเรียนมีให้กับหนังสือการ์ตูนอย่างมากนี้ทำให้ผู้ปกครองครู หรือบุคคลอื่นหลาย ๆ ฝ่าย มีความกังวลถึงอิทธิพลของหนังสือการ์ตูน ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นกับเด็กได้ จากปัญหาดังกล่าวจึงเป็นเหตุจูงใจทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงจริยธรรมที่เด็กได้รับจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน ว่าได้มีการถ่ายทอดความหมายจริยธรรมอย่างไร ลักษณะ ประเภท และความหมายของจริยธรรมที่เด็กได้รับมีอะไรบ้าง อีกทั้งคาดว่าผลที่ได้รับจากการวิจัยอาจเป็นประโยชน์ให้เกิดความเข้าใจในหนังสือการ์ตูนและหนังสือแบบเรียนภาษาไทยได้ดีขึ้น

ปัญหาวิจัย

1. วิธีการถ่ายทอดความหมายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน มีลักษณะอย่างไร
2. ลักษณะ ประเภท และความหมายของจริยธรรมที่เด็กได้รับจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบถึงลักษณะวิธีการถ่ายทอดความหมายจริยธรรม ซึ่งปรากฏอยู่ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน
2. เพื่อทราบถึงลักษณะ ประเภท และความหมายของจริยธรรมที่เด็กได้รับ จากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือการ์ตูนที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนสมฤดีสมุทรสาคร นิยมอ่านจำนวน 5 เรื่อง (ตามลำดับดังนี้ ไรเดอร์หรือไรเดอร์เอมอน ดรากอนบอลZ ดรากอนควอสท์ คำสาปฟาโรห์ และ ไรเดอร์) ในด้านวิธีการถ่ายทอดความหมายจริยธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย และหนังสือการ์ตูน ลักษณะ ประเภทและ ความหมายของจริยธรรมที่เด็กได้รับจากหนังสือทั้งสองประเภท

ข้อสันนิษฐานในการวิจัย

1. หนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน เป็นสื่อที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับจริยธรรม
2. นักเรียนรับรู้ถึงจริยธรรมที่มีในหนังสือการ์ตูนมากกว่าในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย

นิยามศัพท์

จริยธรรม	หมายถึง	<p>หลักของความคิดและความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของจริยธรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม เป็นหลักที่บุคคลควรยึดมั่นไว้เป็นหลักประจำใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ</p> <p>มี 9 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ) ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความประหยัด หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง พอให้มีความสุขตามความจำเป็นของชีวิต รู้จักแบ่งรายได้ไว้ใช้เมื่อจำเป็น 2. ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามบากบั่น ไม่ย่อท้อต่อการทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบากและพร้อมที่จะฝ่าฟันอุปสรรคด้วยตนเอง 3. ความมีสติปัญญา หมายถึง ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว
----------	---------	--

4. การพึ่งตนเอง หมายถึง ความกล้าในการตัดสินใจ การมีความเชื่อมั่นในตนเองหรือการใช้ความรู้ความสามารถที่ตนมีให้เต็มที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น
5. ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงและละเอียดรอบคอบ ยอมรับความผิดหรือความชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
6. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รวมกำลังในทุกด้านทั้งกำลังกาย สติปัญญา ความรู้ กำลังใจ และกำลังทรัพย์ เพื่อกระทำกิจการให้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
7. ความยึดมั่นในคุณธรรม หมายถึง การกระทำในสิ่งที่สังคมเห็นว่าดี เมื่อกระทำแล้วจะได้ชื่อว่าเป็นคนดี
8. ความมีวินัย หมายถึง การทำงานอย่างถูกต้องตรงตามระเบียบของหมู่คณะและปฏิบัติหน้าที่ที่ตนควรจะทำปฏิบัติ
9. ความรักชาติ หมายถึง ความรู้สึกจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จะกระทำทุกอย่างเพื่อรักษาสถาบันเหล่านี้ให้คงอยู่มิให้ผู้ใดมาทำลาย

เด็ก

หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสมฤดี-สมุทรสาคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงจริยธรรมที่เด็กได้รับจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน
2. ทราบถึงแนวทางในการปรับปรุงหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ให้สามารถส่งเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ได้